

ACTUALITAT

Tornen les cessions en la identitat lingüística del País Valencià

En absència de Fuster

Quan encara no fa un any de la mort de l'escriptor de Sueca, l'Institut de Filologia Valenciana, del qual era president, preveu la substitució del terme "català" pel de "valencià" als seus estatuts. EL TEMPS analitza a fons quines intencions i quines persones hi ha darrere d'aquesta maniobra.

La passada setmana, EL TEMPS publicava en exclusiva un document intern de la Universitat de València. Manuel Pérez Saldaña, director del Departament de Català de la Facultat de Filologia, hi presentava una proposta per canviar els estatuts de l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana (IIFV). Els canvis eren molt concrets, la paraula "català", en relació amb la llengua, s'eliminava sistemàticament, en benefici del terme "valencià". Les modificacions, malgrat aparèixer en un paper que només incumbeix a la Universitat, responien a una maniobra de més alçada. Pérez Saldaña manifestava que és la Conselleria de Cultura la instigadora d'aquest canvi, mitjançant la persona de Jesús Huguet, actual director general de Política Lingüística. Segons ha pogut saber aquest setmanari, les converses entre Antoni Ferrando, que ara presideix l'Institut, i Jesús Huguet començaren ja fa mesos. Aquest és el pacte: a canvi d'acceptar aquestes modificacions, l'Institut seria l'únic estament universitari que dictaminaria

en matèria de normativització lingüística.

En publicar la notícia, EL TEMPS consultava algunes primeres figures del món de la cultura i la política, que s'oposaven contundentment a les reformes. Ara, ha realitzat una detallada anàlisi de quines serien les conseqüències d'aquest canvi.

LA LLEI

Els estatuts de l'IIFV estan des de fa un any en mans de la Generalitat, que ha d'aprovar-los o retornar-los a la Universitat si hi troba alguna irregularitat. Les reformes proposades s'aplicarien abans de saber quina és la resposta de la Generalitat a l'anterior redacció, aprovada en una junta de govern de la Universitat. Sense confiar, doncs, que la Generalitat respecte l'autonomia universitària, la Universitat podria iniciar, amb l'acceptació de les reformes, el procés de submissió al poder polític.

EL CONFLICTE

Tot i tractar-se d'un assumpte amb poca

publicitat als mitjans de comunicació, en els ambients universitaris ja ha despertat les primeres alertes. A uns mesos de la fi del mandat del rector Ramon Lapiedra, alguns dels membres més influents del grup que li ha donat suport, el Bloc, ja han deixat escapar que no podrien consentir una modificació com aquesta. L'argumentació és ben simple: el Bloc s'ha caracteritzat per agrupar un sector de forces ben distintes però amb uns mínims comuns: la defensa de postures progressistes i nacionalistes. És precisament la defensa del català i la normalització lingüística, un dels principals valors que atrauen sobre la figura de Lapiedra el suport no sols d'una bona part de la població universitària, sinó també de la pràctica totalitat del nacionalisme cívic i polític. "El problema de la llengua, tan manipulat i explotat a València —indica un professor— no ha existit al si de la Universitat perquè ens hem mantingut fermes en el reconeixement de la unitat de la llengua i en l'ús del terme "català". Som una institució acadèmica i ens cal coherència. Renunciar ara a utilitzar una nomenclatura

científica representaria fer un pas enrere. El Bloc no pot assumir uns canvis com aquests, tan delicats i tan transcendents. Fer-ho a pocs mesos del començament d'un procés electoral és, a més, un greu error polític.

MARXA ENRERE

Canviar "català" per "valencià" resulta un moviment en sentit contrari a l'evolució en el concepte que els valencians tenen de la seua pròpia llengua. Segons demostren les enquestes realitzades per la mateixa Universitat de València, més del 50% dels valencians tenen clar que la llengua de tots els Països Catalans és la mateixa. En els sectors més joves de la població, entre 16 i 35 anys, aquesta opinió és del 61% del total, també més del 50% dels membres d'a-

quest grup d'edat afirmen que aquesta llengua té com a nom "català". L'aparell de propaganda i confusió armat pels secessionistes no ha pogut vèncer la ciència. Les opcions polítiques clarament anticatalanes, aglutinades en Unió Valenciana, també es troben a la baixa després del desgastament que ha representat el pacte municipal amb el PP. Les visites de Jordi Pujol a València, on parla amb tota normalitat d'Ausiàs Marc com un dels grans elements de la literatura catalana, només ir-

riten *Las Provincias*, l'òrgan d'expressió dels secessionistes. La Universitat, amb la seua actitud de mantenir la denominació de "català", ha esdevingut un punt de referència de valor incalculable. ¿Com afectaria a aquesta població jove i al procés de reconeixement de la unitat de la llengua per part dels valencians que les mateixes universitats valencianes renunciaren també a utilitzar clarament el nom de la llengua? ¿Quina és la postura del rector, Ramon Lapiedra?

EUROPA

A finals de l'any passat *Las Provincias* publicava que la "Carta de les llengües

minoritàries d'Europa" reconeixia el valencià com a llengua diferent al català. Tot era fals. 800 signatures recollides pels secessionistes adreçades al Consell d'Europa, que les va rebutjar, això era tot. Les institucions europees, no obstant, sí que reconeixen el català com a llengua unitària i oficial a les Balears i al Principat.

És el mateix que reconeixen el centenar d'universitats del món on el català s'ensenya. Els departaments de català dels diferents països europeus ja escrivien fa dos anys una declaració en la qual rebutjaven qualsevol intent de negar la unitat de la llengua catalana. Renunciar al mot "català" des d'un estament universitari implicaria, sens dubte, problemes acadèmics i impossibilitaria que Europa poguera ser un fòrum per a la solució dels conflictes valencians. El ghetto valencià

prem, on la institució acadèmica va perdre, i ara davant el Constitucional.

La cessió, però, en el nom de la llengua no ha servit per calmar aquells que clamen per una "llengua valenciana". Poc temps després que la dreta guanyara les eleccions municipals a València, el president dels regionalistes, Vicent González Lizondo, que ocupava la regidoria de Cultura, afirmava que havia arribat a un acord amb Jesús Huguet i que el valencià no seria cap problema. Per primera volta semblava que l'estratègia del partit socialista tenia algun efecte, que haver cedit en el nom del país i en els colors de la senyera i haver renunciat a la paraula "català" podia servir per evitar polèmiques estèrils que impediessin la normalització real de la llengua.

Però el miratge va durar ben poc. En uns dies, M. Dolores García Broch, regidora

d'Educació per Unió Valenciana, insistia que les úniques regles a respectar eren les de l'Acadèmia de Cultura Valenciana (una entitat pseudocultural convertida en expressió acadèmica dels secessionistes. Vegeu EL TEMPS núm. 384). El soci en el govern municipal, el Partit Popular, no hi va posar cap oposició. Accents desapareguts, llibres mutilats per tenir pàgines en "valencià catalanitzat" i bons d'auto-

La Universitat ha esdevingut l'única autoritat sobre la llengua catalana al País Valencià que no ha cedit a les pressions secessionistes.

RAFA GIL

ja no tindria possibilitat d'ajuda exterior.

EL PARANY

Aquestes modificacions previstes del reglament de l'IIFFV no són noves. L'estratègia d'evitar tota referència a la paraula "català" i a la unitat de la llengua va marcar els pactes que donaren peu a l'Estatut d'autonomia del País Valencià. És l'Estatut, que només parla de "valencià", el que ha possibilitat que el grup ultra Alternativa Universitaria guanyara un recurs davant el Tribunal Superior de Justícia valenciana que exigia que la Universitat retirara la paraula "català" dels seus estatuts. Contra aquesta decisió ha recorregut la mateixa Universitat davant el Tribunal Su-

ortografia delirant marquen amb claredat l'opció de regionalistes i populars pel que fa a l'ús del català, tot i que no hi haja cap referència a la unitat de la llengua.

A les modificacions dels estatuts de l'IIFFV continua figurant, però, que els departaments de català de les diferents universitats valencianes hauran de ser part de l'Institut. ¿És això suficient garantia? Un departament de català ocupant-se del "valencià", com si es tractara de dues llengües. La situació no és nova. El Departament d'Espanyol de la Facultat de Filologia de la Universitat de València té al seu càrrec el lectorat de portuguès... La redacció dels canvis proposats augura també nous conflictes. Quan es canvia l'objectiu de l'Institut d'"investigació sobre la realitat

i la problemàtica de la llengua i la literatura catalanes" per "investigació sobre la realitat i la problemàtica de la llengua i la literatura pròpia dels valencians". ¿Què es vol dir? ¿Quina és la llengua pròpia dels valencians? ¿El català de la Ribera o el castellà dels Serrans? ¿Vol dir que l'Institut no podrà estudiar Lluïll perquè no va ser valencià però sí Miguel Hernández?

EL FUTUR

La proposta de la Conselleria de Cultura,

lingüística per al conjunt de la Comunitat Valenciana"? ¿Podrien, doncs, haver-hi altres organismes no universitaris? La maniobra es complica.

LA COHERÈNCIA

El fet que la Universitat de València recórrega al Tribunal Constitucional per defensar la denominació de català i, alhora, pugua acceptar aquests canvis sembla incongruent, però hi ha més mostres d'incoherència en aquesta actitud.

Joan Fuster i Sanchis Guarner presidiren l'Institut que ara podria substituir la paraula "català" per "valencià" i renunciar així a les tesis que ells defensaren.

APXIU

doncs, no fa sinó repetir estratègies que han provat moltes vegades el seu fracàs. ¿Acceptarien els partidaris de la secessió un Institut de Filologia Valenciana com a autoritat lingüística si no fa cap referència al català? Els partits polítics conservadors ja ho han deixat clar. Unió Valenciana no vol ni parlar-ne d'aturar la seua lluita particular contra "l'amenaça catalanista" que, segons les tesis d'aquest partit, ve disfressada de "valencià normatiu". Moltes de les figures implicades més directament en aquesta brega i el mateix partit regionalista sobreviuen bàsicament gràcies a això (vegeu EL TEMPS núm. 443). El president regional del Partit Popular, Pedro Agramunt, afirma sense cap mena de vergonya que el català i el valencià són dues llengües ben diferents. ¿Ho sap la Conselleria? ¿És aquest el motiu pel qual al document esmentat hi diu explícitament que, si es fan les reformes "l'Institut de Filologia Valenciana serà l'únic organisme de les universitats valencianes que assessorarà i dictaminarà en matèria de normativització

¿Tenen sentits aquests canvis per un organisme com l'Institut de Filologia Valenciana? ¿Són coherents amb la seua trajectòria? És difícil respondre afirmativa-ment.

L'Institut va ser creat per Sanchis Guarner que va ser-ne el president fins que li arribà la mort, moment en el qual Joan Fuster se'n va fer càrrec. En la trajectòria de cap dels dos intel·lectuals sembla tenir cabuda una renúncia tan explícita a l'ús de la paraula "català" com a denominació de la llengua dels valencians. Les bombes que tots dos van veure explotar a casa seua no van poder canviar el seu compromís en la defensa de la identitat i la recuperació de la llengua dels valencians.

¿Per què és justament ara, en absència de Fuster, quan es planteja aquesta maniobra? ¿Mantindria l'Institut, actualment presidit per Antoni Ferrando, el sentit de l'entitat que, segons el redactat actual, té per objectiu fonamental: "la investigació sobre la realitat i la problemà-

tica de la llengua i la literatura catalanes"?

LA JURISPRUDÈNCIA

La passada setmana, el Tribunal Superior de Justícia valenciana va resoldre en contra d'un recurs interposat per Unió Valenciana. El recurs estava dirigit contra una sentència prèvia que impedia a l'Ajuntament de Benifaió (la Ribera) utilitzar les normes de l'Acadèmia de Cultura Valenciana. La sentència ratificava que els ajuntaments no són les entitats que han de decidir la normativa a aplicar. ¿Quina és aquesta entitat? Al Principat, segons l'estatut, és l'Institut d'Estudis Catalans, a les Illes, la Universitat de les Illes Balears. ¿Què passaria si al País Valencià, el Conseller de la Generalitat decidira atorgar aquest poder a l'IIFV sense modificar-ne els estatuts? L'Institut tindria una base legal per legislar i imposar un model de llengua correcte, que haurien d'acatar totes les institucions públiques del País Valencià. ¿Què passaria si l'IIFV fóra reconegut com una de les autoritats en matèria lingüística, amb els estatuts reformats segons preveu el document interceptat per EL TEMPS? Continuarà tenint poder, tot i que compartit no se sap amb qui, però només per legislar sobre el "valencià". No podria, doncs, fer referències a acords europeus sobre el català, ni establir col·laboracions amb les altres comunitats de parla catalana. El camí cap a la dialectalització i la corrupció de la llengua és obert. Amb la llei en la mà, els secessionistes, podrien forçar que l'Institut treballara sobre una llengua que, tal com diu el text, no és el català i, per tant, se n'ha de diferenciar.

Perill per al Bloc en la Universitat de València, retardament per a la consciència lingüística dels valencians, conflicte en el món acadèmic internacional i en les institucions europees, menyspreu a l'obra i al missatge de Fuster... la "solució final" als problemes de la llengua al País Valencià, com algú vol presentar la maniobra des de la Conselleria de Cultura, exigeix un bon grapat de concessions. ¿S'obtidria a canvi una televisió valenciana totalment en "valencià"? ¿Utilitzarien els parlamentaris valencians el català a les Corts? ¿Assegurarien aquests canvis que, si canvia el signe polític de la Generalitat, no hi hauria una promoció institucional de les tesis de l'Acadèmia de Cultura Valenciana? El passat més recent ens dóna una resposta prou evident.

Jordi Sebastià